

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی درس: آرایه‌های ادبی		رشته: ادبیات و علوم انسانی		نام و نام خانوادگی:		مدت امتحان: ۸۰ دقیقه	
ساعت شروع: ۱۰ صبح		سال سوم آموزش متوسطه		تاریخ امتحان: ۱۳۹۷/۱۰/۱۹		تعداد صفحه: ۴	
دانش آموزان بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در دی ماه سال ۱۳۹۷				مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir			
ردیف	سؤالات						
۱	به نام شعری شاعر..... می گویند که در بیت پایانی یا ماقبل آن می آید						
۲	تنها راه شناخت دوبیتی از رباعی توجه به آن هاست. الف) تعداد ابیات (ب) وزن (پ) قافیه (ت) محتوا						
۳	برای ثبت لحظه های زودگذر شاعرانه کدام قالب مناسب است؟						
۴	کدامیک از مثنوی های زیر درون مایه عاشقانه - بزمی دارد؟ الف) بوستان سعدی (ب) شاهنامه فردوسی (پ) خسرو و شیرین نظامی (ت) حدیقه سنایی						
۵	در بیت زیر «مشبه به» و «وجه شبه» را مشخص کنید. « بلم آرام چون قویی سبکبار به نرمی بر سر کارون همی رفت»						
۶	در عبارت زیر یک تشبیه بلیغ پیدا کنید: «فروآش باد صبا را گفته تا فرش زمردین بگسترده.»						
۷	با توجه به بیت «مرا برف باریده بر پر زاغ نشاید چو بلبل تماشای باغ» الف) یک استعاره بیابید. ب) نوع آن را مشخص کنید. پ) مفهوم آن را بنویسید						
۸	در کدام یک از ابیات زیر «استعاره مصرحه» و در کدام یک «استعاره مکنیه» به کار رفته است؟ الف) بخت آن نکند با من، کان شاخ صنوبر را بنشینم و بنشانم، گل بر سرش افشانم ب) کس چو حافظ نگشود از رخ اندیشه نقاب تا سر زلف سخن را به قلم شانه زدند						
۹	استعاره مکنیه را در بیت زیر مشخص کنید و نوع آن را بنویسید. « ای بخارا، شاد باش و دیر زی میرزی تو شادمان آید همی»						
« ادامه سؤالات در صفحه دوم »							

سؤالات امتحان نهایی درس: آرایه‌های ادبی		رشته: ادبیات و علوم انسانی		نام و نام خانوادگی:		مدت امتحان: ۸۰ دقیقه	
ساعت شروع: ۱۰ صبح		سال سوم آموزش متوسطه		تاریخ امتحان: ۱۳۹۷/۱۰/۱۹		تعداد صفحه: ۴	
دانش آموزان بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در دی ماه سال ۱۳۹۷				مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir			
ردیف	سؤالات						نمره
۱۰	در بیت زیر، کدام واژه در معنای مجازی به کار رفته است؟ « دفتر فکرت بشوی، گفته ی سعدی بگوی دامن گوهر بیار، بر سر مجلس بیار »						۰/۲۵
۱۱	در بیت « محتاج قصه نیست، گرت قصد خون ماست چون رخت از آن توست، به یغما چه حاجت است؟ » الف) واژه مشخص شده، مجاز از چیست؟ ب) علاقه آن را بنویسید.						۰/۱۵
۱۲	در بیت زیر، کنایه را بیابید و مفهوم کنایی آن را بنویسید. « حافظ از باد خزان در چمن دهر مرنج فکر معقول بفرما، گل بی خار کجاست »						۰/۱۵
۱۳	در بیت « رشته ی تسبیح اگر بگسست معذورم بدار دستم اندر ساعد ساقی سیمین ساق بود » الف) کدام صامت بیش از بقیه تکرار شده است؟ ب) این تکرار چه آرایه ای را به وجود آورده است؟						۰/۱۵
۱۴	در هر یک از ابیات زیر، کدام واژه، آرایه «تکرار» را ایجاد کرده است؟ الف) ای جان جان جان جان، ما نامدیم از بهر نان برجه، کند رویی مکن در بزم سلطان، ساقیا ب) بار بی اندازه دارم بر دل از سودای عشقت آخر ای بی رحم، باری از دلی بگیر، باری						۰/۱۵
۱۵	در عبارات زیر «سجع ها» را بیابید و «نوع» هر سجع را بنویسید. الف) تلمیذ بی ارادت، عاشق بی زر لست و رونده بی معرفت، مرغ بی پر. ب) هر که را زر در ترازوست، زور در بازوست.						۱/۵
۱۶	با ذکر دلیل نشان دهید در کدام یک از نمونه های زیر آرایه موازنه و در کدام آرایه ترصیع به کار رفته است؟ الف) در دام تو محبوسم، در دست تو مغلوبم وز ذوق تو مدهوشم، در وصف تو حیرانم ب) ما برون را ننگریم و قال را ما درون را بنگریم و حال را						۱/۵
۱۷	در هر یک از ابیات زیر جناس ها را بیابید و نوع هر یک را مشخص کنید. الف) ای مهر تو در دل ها، وی مهر تو بر لب ها ب) کار دلم به جان رسد، کارد به استخوان رسد پ) باغبان همچو نسیمم ز در خویش مران ت) وان که گیسوی تو را رسم تطاول آموخت هم تواند گرمش داد من مسکین داد وی شور تو در سرها، وی سر تو در جان ها ناله کنم بگویدم: دم مزن و بیان مکن کآب گلزار تو از اشک چو گلنار من است هم تواند گرمش داد من مسکین داد						۲
«ادامه سؤالات در صفحه سوم»							

سؤالات امتحان نهایی درس: آرایه‌های ادبی		رشته: ادبیات و علوم انسانی		نام و نام خانوادگی:		حدت امتحان: ۸۰ دقیقه	
ساعت شروع: ۱۰ صبح		سال سوم آموزش متوسطه		تاریخ امتحان: ۱۳۹۷/۱۰/۱۹		تعداد صفحه: ۴	
دانش آموزان بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در دی ماه سال ۱۳۹۷				مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir			
ردیف	سؤالات						
۱۸	با توجه به بیت زیر به سوالات پاسخ دهید. « ز مشرق سر کوی، آفتاب طلعت تو اگر طلوع کند طالعم همایون است » الف) کلمات هم ریشه در بیت بالا کدامند؟ (ب) در علم بدیع، استفاده از واژگان هم ریشه را چه می نامند؟ پ) صامت های مشترک آن را بنویسید.						
۱۹	در بیت زیر، آرایه مراعات نظیر را مشخص کنید. « سر نیزه و نام من مرگ توست سرت را بیاید ز تن دست شست »						
۲۰	دانشته تاریخی خود را درباره بیت زیر بنویسید. این کاربرد چه آرایه ای را پدید می آورد؟ « گفت آن یار کزو گشت سر دار بلند جرمش این بود که اسرار هویدا می کرد »						
۲۱	در نمونه های زیر، آرایه تضمین را بیابید و مورد تضمین شده را تعیین کنید. الف) بیداری زمان را با من بخوان به فریاد / و مرد خواب و خفتی / « رو سر بنه به بالین / تنها مرا را کن » ب) خیز تا خاطر پیدان ترک سمرقندی دهیم کز نسیمش « بوی جوی مولیان آید همی »						
۲۲	در عبارت زیر، آرایه تضاد را بیابید. « بگویم تا بداند دشمن و دوست که من مستی و مستوری ندانم »						
۲۳	در شعر « از این شعر تر شیرین تر شاهنشه عجب دارم که سر تا پای حافظ را چرا در زر نمی گیرد » الف) آرایه حس آمیزی را بیابید. ب) دلیل به وجود آمدن این آرایه را بنویسید.						
۲۴	در بیت زیر، آرایه تناقض را بیابید و دلیل خود را توضیح دهید. « زان سوی بحر آتش گر خوانی ام به لطف رفتن به روی آتشم از آب خوش تر است »						
۲۵	در بیت « ما در پیاله عکس رخ یار دیده ایم ای بی خبر ز لذت شرب مدام ما » الف) در کدام واژه آرایه ایهام به کار رفته است؟ ب) معانی مختلف آن را بنویسید.						
« ادامه سؤالات در صفحه چهارم »							

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی درس: آرایه‌های ادبی		رشته: ادبیات و علوم انسانی		نام و نام خانوادگی:		مدت امتحان: ۸۰ دقیقه	
ساعت شروع: ۱۰ صبح		سال سوم آموزش متوسطه		تاریخ امتحان: ۱۳۹۷/۱۰/۱۹		تعداد صفحه: ۴	
دانش آموزان بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در ۵ ماه سال ۱۳۹۷				مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir			
ردیف	سؤالات						نمره
۲۶	با توجه به بیت « روی خوبت آیتی از لطف بر ما کشف کرد / زان زمان جز لطف و خوبی نیست در تفسیر ما » الف) در کدام واژه ایهام تناسب به کار رفته است؟ ب) واژه مورد نظر با کدام واژه تناسب برقرار کرده است؟						۰/۷۵
۲۷	در هر یک از ابیات گروه «الف» کدام آرایه ادبی گروه «ب» به کار رفته است؟ (توجه: در گروه «ب» یک مورد اضافی است.)						۰/۷۵
	گروه «الف»		گروه «ب»				
	۱) معنی آب زندگی و روضه ی ارم	جز طرفه جویبار و می خوشگوار چیست	اغراق				
	۲) بیابانی آمدش ناگاه پیش	ز تابدن مهر پهنش بیش	تلمیح				
	۳) جانم ملول گشت ز فرعون و ظلم او	آن نور روی موسی عمرانم آرزوست	لفظ و نشر تضمین				
۲۸	در بیت « به خال و خط ز عارفان ربودی دل / لطیفه های عجب، زیر دام و دانه ی توست » الف) نوع لفظ و نشر به کار رفته را بنویسید. ب) لفظ دوم را بیابید.						۰/۱۵
۲۹	با توجه به بیت « دژه را تا نبود همت عالی حافظ / طالب چشمه ی خورشید درخشان نشود » الف) با توجه به بیت، شاعر چه دلیلی برای حرکت ذرات به سمت خورشید بیان می کند؟ ب) این هنر شاعرانه، سبب پیدایش کدام آرایه ادبی شده است؟						۰/۷۵
۳۰	برای « راستی قامت سرو » یک علت ادبی بنویسید.						۰/۲۵
	« موفق باشید »						۲۰

راهنمای تصحیح سؤالات امتحان نهایی درس : آرایه‌های ادبی		رشته : ادبیات و علوم انسانی	ساعت شروع : ۱۰ صبح
سال سوم آموزش متوسطه		تاریخ امتحان: ۱۳۹۷/۱۰/۱۹	
دانش آموزان بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در دی ماه سال ۱۳۹۷		مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir	
ردیف	راهنمای تصحیح	نمره	
۱	واژه «تخلص» (۰/۲۵) صفحه ۷	۰/۲۵	
۲	گزینه «ب» وزن (۰/۲۵) صفحه ۳۹	۰/۲۵	
۳	رباعی (۰/۲۵) صفحه ۳۷	۰/۲۵	
۴	گزینه ب) خسرو و شیرین نظامی صفحه ۳۵	۰/۲۵	
۵	مشبه به: «قو» (۰/۲۵) وجه شبهه: « آرام ، سبکبار، به نرمی بر سر کارون رفتن » (۰/۲۵) (یک مورد کافی است) صفحه ۵۱	۰/۱۵	
۶	تشبیه بلیغ : « فرآش باد صبا » صفحه ۶۰	۰/۱۵	
۷	الف) « برف » یا « پر زاغ » (۰/۲۵) ب) مصرّحه (۰/۲۵) پ) موی سفید یا موی سیاه (یک مورد کافی است) (۰/۲۵) صفحه ۶۶	۰/۱۷۵	
۸	الف) مصرّحه (۰/۲۵) صفحه ۶۶ ب) مکنیه (۰/۲۵) صفحه ۷۱	۰/۱۵	
۹	ای بخارا (۰/۲۵) تشخیص (۰/۲۵) صفحه ۷۲	۰/۱۵	
۱۰	مجلس (۰/۲۵) صفحه ۷۸	۰/۲۵	
۱۱	الف) کشتن (۰/۲۵) ب) علاقه لازمیّه (۰/۲۵) صفحه ۷۹	۰/۱۵	
۱۲	الف) گل بی خار (۰/۲۵) ب) مفهوم : آسایش بی رنج (۰/۲۵) (یا هر پاسخ مناسب دیگر) صفحه ۸۴	۰/۱۵	
۱۳	الف) صامت «س» (۰/۲۵) ب) واج آرایی (۰/۲۵) صفحه ۹۰	۰/۱۵	
۱۴	الف) جان (۰/۲۵) ب) بار (۰/۲۵) صفحه ۹۷ و ۹۸	۰/۱۵	
۱۵	الف) بی زر (۰/۲۵) بی پر (۰/۲۵) سجع متوازی (۰/۲۵) صفحه ۱۰۰ ب) ترازو (۰/۲۵) بازو (۰/۲۵) سجع مطرف (۰/۲۵) صفحه ۱۰۲	۱/۱۵	
۱۶	الف) موازنه (۰/۲۵) به دلیل تقابل سجع های متوازن و متوازی (۰/۱۵) صفحه ۱۰۴ ب) ترصیع (۰/۲۵) به دلیل تقابل سجع های متوازی (۰/۱۵) صفحه ۱۰۷	۱/۱۵	
۱۷	الف) مهر / مَهر یا سَر و سِر (۰/۲۵) ب) کار / کارد (۰/۲۵) پ) گلزار / گلنار (۰/۲۵) ت) داد / داد (۰/۲۵)	۲	
	جناس ناقص حرکتی (۰/۲۵) صفحه ۱۰۸ جناس ناقص افزایشی در حرف آخر (۰/۲۵) صفحه ۱۰۸ جناس ناقص اختلافی در حرف وسط (۰/۲۵) صفحه ۱۱۵ جناس تام (۰/۲۵) صفحه ۱۱۲		
	«ادامه راهنمای تصحیح در صفحه دوم»		

باسمه تعالی

راهنمای تصحیح سؤالات امتحان نهایی درس : آرایه‌های ادبی		رشته : ادبیات و علوم انسانی	ساعت شروع : ۱۰ صبح
سال سوم آموزش متوسطه		تاریخ امتحان: ۱۳۹۷/۱۰/۱۹	
دانش آموزان بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در دی ماه سال ۱۳۹۷		مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir	
ردیف	راهنمای تصحیح		
نمره			
۱۸	الف) « طلعت / طلوع / طالع » (۰/۵) (دو مورد کافی است) ب) اشتقاق (۰/۲۵) پ) « ط، ل، ع » (۰/۲۵) صفحه ۱۲۱	۱	
۱۹	« سر، تن، دست » « ذکر دو مورد کافی است. » صفحه ۱۲۷	۰/۵	
۲۰	« اشاره دارد به ماجرای بردار کردن حسین بن منصور حلاج به جرم انالحن گفتن » (۰/۵) (یا هر توضیح مشابه دیگر) تلمیح (۰/۲۵) صفحه ۱۲۹	۰/۷۵	
۲۱	الف) « رو سر بنه به بالین / تنها مرا رها کن » دکتر شفیعی کدکنی بیتی از مولوی را تضمین کرده است. (۰/۵) صفحه ۱۳۵ ب) « بوی جوی مولیان آید همی » حافظ مصراعی از شعر رودکی را تضمین کرده است (۰/۵) صفحه ۱۳۴	۱	
۲۲	بین واژه های « دشمن / دوست » تضاد وجود دارد (۰/۵) صفحه ۱۳۸	۰/۵	
۲۳	الف) شعر تر شیرین (۰/۲۵) ب) به دلیل آمیخته شدن یا ترکیب شدن حس شنوایی و لامسه و چشایی (۰/۵) صفحه ۱۴۳ (ذکر دو مورد از حس ها درست است.)	۰/۷۵	
۲۴	« بحر آتش » (۰/۲۵) بحر و آتش در یکجا نمی گنجد چرا که بحر خاموش کننده ی آتش است. (یا هر توضیح مشابه دیگر) (۰/۵) صفحه ۱۴۲	۰/۷۵	
۲۵	الف) « مدام » (۰/۲۵) ب) ۱- شراب ۲- همیشه (۰/۵) صفحه ۱۴۸	۰/۷۵	
۲۶	الف) آیت (۰/۵) ب) تفسیر (۰/۲۵) صفحه ۱۵۲	۰/۷۵	
۲۷	۱) لفّ و نشر (۰/۲۵) ۲) اغراق (۰/۲۵) ۳) تلمیح (۰/۲۵)	۰/۷۵	
۲۸	الف) لفّ و نشر مشوّش (۰/۲۵) ب) خط (۰/۲۵) صفحه ۱۵۶	۰/۵	
۲۹	الف) چون ذرات همت عالی دارند به سمت خورشید در حرکت اند. (۰/۵) ب) حسن تعلیل (۰/۲۵) صفحه ۱۶۴	۰/۷۵	
۳۰	چون در جهان غمی ندارد یا زیر بار میوه دادن نمی رود (یا هر پاسخ مناسب دیگر) (۰/۲۵) صفحه ۱۶۴	۰/۲۵	
	« همکار گرامی خدا قوت »	۲۰	